

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— | nyolcad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az analfabéták oktatása.

Felhívás a magyar katolikus tanítósághoz.

A legutóbbi napokban közölték a lapok, hogy a hazai román tanítóság határozatilag kimondotta a nagykorú analfabéták ingyenes oktatását.

A közhírré jutott választójogi törvénytervezet ugyanis csak tíz analfabétának szándékozik juttatni egy szavazatot. Minden írni-olvasni tudó ember tehát tíz írástudatlant helyettesít s így a felnőttek oktatásának szükségessége eminens kérdéssé vált, melyet legelsőbben is román nemzetiségünk láttak be.

A törvénytervezet hírére megmozdultak szocialistáink is. A szakszervezetek analfabéta tagjai buzgón járnak előadásokra, melyeken rendszeres írás-olvasási oktatásban részesülnek. Mindegyik tag tudatában van annak, hogy az írni-olvasni tudás által olyan jog birtokába fog jutni, mely csaknem egyenjogúvá teszi őt a burzsoával...

Ime, ha ellenségeink megmozdultak, csak mi maradnánk tétlen, ölbetett kezekkel, magyar katolikus tanítók?

Most itt van az idő, hogy megmutassuk, mennyi hazaszeretet lakozik bennünk!

Itt az idő megmutatni a nemzetnek, hogy megérdemeltük azon osztatlan érdeklődést, melyet az egész magyar közvélemény tanúsított irányunkban a fizetésrendezés alkalmával!

Itt az idő, midőn nyomukba léphetünk a német «schulmeisterek»-nek!

Elavult közhely lenne újból kimutatni a magyar analfabéták óriási számát és az okokat, melyek ezt eredményezték. Szemben állunk a ténnyel, hogy hazánk legmagyarabb vidékein is túlnagy az analfabéták száma, s hogy csak a nyomorgó felvidéki tótok múlnak ebben felül a statisztika szomorú adatai szerint...

Nagy vívmánya ennek a szociális érának, hogy ma már valahogy túlestünk e még nem régen is közhelyként divatozó kiszóláson: «Minek a parasztnak tanulni, jobb, ha tudatlan marad!»

Az új választási törvény fogja azután felismertetni azt, hogy az a paraszt is, az a munkás is a XX. század gyermeke, ki tud már jogot szerezni; de tudnia kell jogával élni is. Ehhez pedig műveltség szükséges!

Nincs jobb eszköz erre az analfabéták oktatásánál, mely szerintem az alkotmánytan elemeivel is össze lenne köthető és így leghathatósabb terjesztője a hazafias érzésen kívül a jog megbecsülni tudásának is...

Az analfabéták oktatására itt van a legjobb idő: a tél!

Módszertani ismereteink annyira tökéletesedtek, hogy a felnőtteket, — heti 2—4 órát számítva, — a három téli hónapban meg tudjuk tanítani az írás- és olvasásra. És a felnőtt hálás tanítvány! Aki megpróbálta, igazolhatja, hogy az ily tanfolyam után egy szerény olvasóegylet, kör, vagy esetleg népakadémia szinte magától alakul meg.

Mindehhez csak annyi kell, hogy a nép a tanítóknak önzetlenségét, ügybuzgalmát, vagy ami ezzel a szőnyegen forgó kérdésnél egyértelmű, igaz hazafiságot lásson. A tanfolyamot megnyitó tanító adja tudtára a hallgatónak az ily oktatás országos fontosságát, mutassa be pár szóval ellenségeink munkáját, utaljon más művelt népekre s végül azzal fejezheti be megnyitóját, hogy ezen tanfolyamot ő ingyen, csupán hazaszeretéből kezdeményezte... És megkezdődhetik az előadás... Helyiségül az iskola, esetleg egy kör, vagy a község tanácssterme szolgálhatna. Világítási és fűtési költségek kitelnek egy 50 vagy 100 koronából, melyet vagy a község szavazna meg, vagy gyűjtés, adomány stb. folytán gyűlne egybe. Papirosról és írószerekről a hallgatók maguk gondoskodnának. De támogatást a kath. népszövetség és az Iskolaegyesület is nyújt.

E gyakorlati tanácsok figyelembe vétele után vigan dolgozhatna a tanfolyam egész télen keresztül a magyarság szellemi, anyagi és erkölcsi gyarapodására. A legnehezebben megszerezhető kellék: a pénz is eképen csak egy kérvénybe kerül.

Most tehát a tettek terére kell lépünk! Azt hiszem, nagyobb huzdításul a «Népnevelő» köröme azon helyeket, ahol ily tanfolyamot sikerült szervezni s azután majd az eredményről is beszámolhatunk.

Fel tehát kartársaim! Hi a haza! Ne teljesedjék be Szechenyink rémes jövendölése: Elvész az én népem, elvész, mivelhogy tudomány nélkül való!...» Előre a keresztény szeretet és fövilágosodás nevében e nemes, szép teli munkára.

Putnok.

Homor Imre.

A női és férjpatronázsok szervezése városokban.

Nepoktatásunk szervezése értelmében a népiskola mindennapi és ismétlő oktatási tagozata úgy a leány, mint a fiú gyermeket élete 15. évének betöltésével a nyilvános életnek adja át és az iskola embernevelő feladatait ezzel teljes mértékben átveszi a szülők és az az életkór, amelybe a gyermeket polgári életfoglalkozása helyezi.

Általánosán hangoztatott nézet a nevelés intézői előtt, hogy igen korán kikerül az ifjú az öntudatos és tervszerű nevelés (iskolai nevelés) szárnyai alól. Nem csak a kedvezőtlen élettapasztalatok, hanem már az ember lélekfejlődése és fejlettségének fokozatai is meggyőzték a logikusan ítélő pedagógusokat arról, hogy 6—15 évig tartó rendszeres értelmi és erkölcsi nevelés inkább az óvas, befolyásolás és kevésbé a meggyőzés fegyelmi erejével formálja a gyermeki lelket az élet számára és így a meggyőzés fegyelmi munkája legtöbbször az avatlan szülők és az esetszerű hatásokkal beerő életkór, a társadalom kezében van. Ennek következtében a legtökéletesebb népiskolai nevelőoktatás sikereit is kétségbe, bizonytalan értékűvé teszik avagy teljesen lerontják az ifjában azok a nevelő hatások, amelyek őt 15 éves koron túl érik.

Mindaddig, míg egy szervezett társadalmi réteg, a munkásosztály a szocializmus eszméinek diadala érdekében bizonyos tervszerűséggel nem törekedett a maga céljainak megfelelővé gyurni az iskola által az életnek kibocsátott ezen ifjú lelkeket, míg a szocializmus Istent és hazát tagadó tanai nemzettársadalmunkban a vallás-erkölcsös és nemzeti szellemű munkásélet számára nevelt ifjú lélekanyagot a maga hatalma alá vonni, céljaira lefoglalni, kézzel foghatóan meg nem kísérelte, mondom, mindaddig inkább csak pedagógiai teoretikus tétel volt és maradt, hogy a népiskolai nevelés meg nem ad kész embereket az életnek, hanem előkészítő, óvó, irányító hatásaival csak elemeit rakja le a jellemes emberlélek értelmi és erkölcsi tartamának.

Ha azonban előbb számoltunk volna a fej-

lődő és alakuló társadalmi életnek éppen a fejlődés és alakulás által támasztott korszerű igényeivel, akkor az emberlélek természetes fejlődésének törvénye szerint is kizárólag a népiskolai nevelés áldásaira utalt népreteg ifjúságát, fiút és leány tegyaránt, 15. éve után is részesítettük volna folytatólagosan az öntudatos és tervszerű nevelés gondjaiban. A népnevelés mai rendszere mellett bizony kidobjuk az ismeretlen élet martalekává az életnek, az igaz keresztény életnek szánt gyöngé és még gyamolításra, meggyőző fegyelmezésre szoruló ifjú lélekanyagot, hogy ott az élet küzdelmei közepett az esetszerű nevelő hatások szerint formálódjék és vagy emberré lesz, vagy megsemmisül az emberélet áradatában. A lélekfejlődésnek, mondhatom legkényesebb korában: a szó legteljesebb értelmében vett *életiskola nélkül* magára hagyjuk az ifjúságot, jöllehet annak tudatában, hogy ő még nevelésre, irányításra szorul.

A földműves ifjú apjától, avagy ha szolgálatba lép, más földművestől atveszi a földművesélet foglalkozásait, ősi szokásait és jellemző műveltségét.

Az iparostanonc az iparos műhely légkörének levegőjét szívja; ennek a műhelynek környezete az ő nevelő tényezője. És így szólhatunk mindazon életfoglalkozásokról, melyekre népiskolai, elemi készütségű gyermekifjak lépnek. Ennek a tényigazságnak tudható be, hogy a népiskolai nevelés eddigi rendszere oly kis mértékben folytatható be az általános népjólét emelkedésére.

Ezen változtatni kell nemesak a népiskolai nevelési rendszer tökéletesítésével, hanem újabb intézmények szervezésével is. És mindenestre ezt a korszerű kívánalmat igazolják az általános és gazdasági ismétlő népiskolák szervezésére vonatkozó törekvések és mindazon intézkedések, amelyek a különféle iparostanonciskoláknak kölcsönöznek tökéletesebb működést. Igen, ki kell egészíteni azt az irt, amely a tulajdonképeni élet és az iskolai élet között az életre készülő gyermekifjut az esetszerű, a bizonytalan sikerű nevelés karjaiba taszítja. Ki kell őt ragadni a szociáldemokrácia Egyház- és hazaellenes szellemű befolyása, meggyőző fegyelmezési rendszerének füstös, bűzös levegőjű iskolájából. A nevelés áldásaira sóhajtozó, az értelmi és erkölcsi tökéletesedésre sóvárgó, a tanulásra, a haladásra éhessé tett gyermeklélek számára oly nevelői intézményekről kell gondoskodni, amely intézmények a keresztény szellemtől áthatott magyar nemzeti műveltség számára a népiskolai időn túl is rendelkezésére álljanak a gyermekifjúságnak. Amely intézmények már keletkezésüknél fogva teljes garanciát nyújtanak, hogy a gyermekifjuság lelkivilágának, a lélek természetes fejlődése által megszabott föltételeknek és a nemzettársadalom korszerű szükségleteinek megfelelő öntudatos és tervszerű nevelést és oktatást biztosítanak mindazoknak, kik hajlékukat az önművelődés szándékából felkeresik.

Ezen intézmények a köztapasztalás szerint inkább társadalmi jellegűek lehetnek. És örömmel láthatjuk, hogy a keresztény magyar társadalom e téren lázas munkához fogott, de kell, hogy e munka eredményeit a munka öntudatossága és tervszerűsége biztosítsák. Éppen azért hivatásunkhoz méltóan cselekszünk, mikor mi, a kath. népoktatás munkásai, ezen intézmények szervezetét és működésüknek módozatait is megvitadjuk. És nem lépünk oly térre, amely feladatunkon kívül esik; sőt éppen az a célunk, hogy az avatottak lelkesedése és tudása a lehető legtökéletesebb szervezettel álljon elő e tekintetben is. Mi is érezzük, hogy égetően szükséges saját nevelői munkánk értékének megőrzése és a nemzet hasznára való fokozása végett, ha a gyermekifjúság 15 éves korától való nevelésére ne csak intézmények létesítését hangsúlyozzuk és sürgezzük, hanem a cselekvés terére lépve meg is vázoljuk ez intézmények kereteit és nevelési rendszerüknek szakszerűségét a szervezet lényegében biztosítsunk.

A tétel, amelyet tárgyalok, rá is mutat ezen nevelő intézményekre. És eddigi fejtegetésem körülbelül vázolta is azokat a pedagógiai irányelveket, amelyeken e szervezetnek alapulnia kell, hogy a keresztény és nemzeti népművelés igazi templomaivá lehessenek ezen intézmények és úgy eszközeik, mint nevelési módszerük a keresztény nevelés fenséges céljának szolgálhasson. Lássuk tehát a patronázsok szervezésének módját. Fiú és leánypatronázsokról lévén szó, ki kell jelentenem, hogy a gyermekifjúság 15 éven túl terjedő nevelésében az eszközök és módok megvalósításánál és alkalmazásánál az az elv vezéreljen, *hogy míg a férfiaknál az általános képzés mellett szakszerű irányításra is törekszünk az életfoglalkozások különbözősége szerint, addig a leányifjúságnál öncél az általános műveltség elnyerése és a szakszerűség főleg a családi helyzet igényei által meghatározott háziasság, nőiesség legyen.*

Igy őrizhető meg az a rendszeres és öntudatos nevelői munka folytonossága, amely a keresztény népiskolákban az Egyház dicsőségére, a haza javára érvényesül. Tehát kimondom, hogy a patronázsok és ezekkel egy célra irányuló ifjúsági egyesületek, ezek könyvtárai, a különböző otthonok stb. azon intézmények, amelyek mint életiskolák, az *Életiskola* hivatásának magaslatán állva átveszik a népiskolai nevelés és oktatás után a fiú- és leányifjút, hogy őt keresztény és nemzeti élethivatásra, munkára, a munka becsének és értékének felismerésére vezessék és a tökéletesedés útjain megtartsák.

A patronázsok intézményének szervezése és a köznevelés intézményeinek sorába való állítása hazánkban az Országos Kath. Növédőegyesület érdeme. Megemlítem, hogy ezen egyesület tulajdonképpen ma már egy gyűjtő fogalom, mert a különböző irányú növedelmet és

nevelést egységesen intézi. Különböző feladatait sajátos céljuknak megfelelő szakosztályok keretében oldja meg. Egy ilyen szakosztály, mint legrégebbi, a patronázs is. Talán a magyar nemzet hálaerényét gyakorlom akkor, midőn a patronázs intézmény igazi anyjának nevét is megismertetem hallgatóimmal. Ezelőtt mintegy 11 évvel özv. Pállly Pálné grófnő honosította meg hazánkban, ki még most is a legnagyobb odaadással és áldozatkészséggel él a kath. magyar növedelem fenséges eszméjének.

A női patronázs szervezése és irányítása teljesen az Orsz. Kath. Növédőegyesület kezében van; de ő szeretettel hívja körébe munkára mindazokat, akik szívük szeretetét megosztani óhajtják a nevelésre, a gyámoltásra, a megmentésre utalt ifjú leánylelkekkel. És ezidőszent Budapesten 12, Ujpesten, Szekesfehérvárott, Szombathelyen, Nyitrán 1—1, Győrött, Pozsonyban és Kassán 2—2, ujabban Pécsen, Pápán, Nagyrécsén (Pozsony m.), Temesvárott, Munkácsen, Nagykárolyban, Magyarakanizsán és Sopronban létesültek ily intézmények. S miután az Orsz. Kath. Növédőegyesület a legmesszebbmenő határokig kiterjeszteni óhajtja a patronázs intézményét, a kath. papságra és tanító-ságra vár a feladat, hogy ebben a törekvésben a nemes egyesületnek segítségére siessen. Nem kell egyéb, csak valaki ajánlja fel őszintén és nemes elhatározással közreműködését, az Egyesület azonnal ott terem, hogy őt nemes vállalkozásában sikerrel támogassa. A patronage szervezéséhez tehát első sorban a papok és tanítók lelkes vállalkozása szükséges, mert a patronageban a léleknevelés, fejlesztés munkája a pap és a tanítók feladata.

A patronázs számára nem kell nagy anyagi befektetés: a mindennapi iskola tantermeket nyújt, a keresztény szeretet pedig tanítókat nevez ki azok vezetésére.

De lássuk a jelenleg működő patronázs szervezetét.

Minden patronázs egy-egy elüljárónő vezetése és felügyelete alatt működik.

Ember Károly.

(Folytatjuk.)

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A szatmár—ugocsavármegyei róm. kath. néptanító-egyesület Szentséges Atyánk X. Pius Pápa aranymiséjének — valamint az egyesület fennállásának 25 éves évfordulója alkalmából Szatmárnémetiben 1908. év október hó 29-én, esütörtökön délelőtt 10 órakor a «Cecil-egylet» termében díszközgyűlést tart, melyre az egyesület alapító-, tiszteletbeli-, pártoló- és rendes tagjait, a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség. A gyűlés tárgysorozatának főbb pontjai: Ének. Pápai himnus. Éneklés az egybesereglett tanítóság. — Megnyitó beszéd, Öszentsége X. Pius Pápa félé százados áldozári jubileuma alkalmából. Tartja: Ft. *Bohnár* Gáspár, egyesületi elnök. — Az egyesület 25 éves története. Egybeállította és felolvassa: *Mondik* Endre, egyesületi titkár. — Gyakorlati tanítás az új irányú

rajzoktatásból. Előadja: *Bodnár* Alajos rk. püspöki népi iskolai tanító. — A phonomikáról. Tartja: *Hoffmann* József rk. püspöki népi iskolai tanító. — A cselekvés pedagógiája. Tartja: *Bodnár* Gáspár, a kir. katolikus tanítóképző pedagógia tanára. — Indítványok. — Hymnus. A gyűlést megelőzőleg 9 órákor szentmise a székes-egyházban. Gyűlés után tisztelgés Püspök úr Ó Méltóságánál. *Bodnár* Gáspár elnök, *Mondik* Endre titkár. — *Jegyzetek*. Egyházm. hatóság 2044. sz. 1884. «A kör gyűlésein, úgy a központi gyűléseken megjelenő tanítók napdíjait és fuvarköltségeit, ha azokat a hitközség nem fedezhetné, fizesse az illető templompénztár; azon esetben pedig, ha innen sem lehetne ezen illetekeket pótolni, az esperes úr indokoltan kérje az egyházmegyei főhatóságot azok kiutalványozására».

Meghívó. «Az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi általános tanító-egylet» 1908. évi november hó 12-én délelőtti Székelyudvarhelyen a róm. kath. főgimnázium negyteremben általános tanító-egyleti közgyűlést tart, melyre a Főtisztelendő papságot, tanítói kart és tanügybarátokat tisztelettel meghívjuk. A tárgysorozat főbb pontjai: Délelőtt 9 órákor szentmise és «Veni Sancte» a plebániatemplomban. — Délelőtt 10 órákor a gyűlés kezdete. Elnöki megnyitó beszéd. — Szavál *Bálint* József croszhegyi tanító. — Előadást tart *Szemlér* Ferenc főgimnáziumi tanár. — Szavál *Márton* Lajos zetelaki tanító. Emlékbeszédet tart *Borbáth* József lövetei kántortanító *Tamási* Tivadar lövetei elhalti tanító felett. — *Győreszecz* Károly indítványa az iskolákban használandó egyforma tankönyvek és az iskolai mulasztások körüli egyforma eljárás tárgyában. Székelyudvarhely, 1908. október 12-én. Gróf *Mikes* János főesperes, elnök, *Gál* Sándor főjegyző.

Határozatok a nyugdíjügyben. A «Lévavidéki róm. kath. tanítók egyesülete» október hó 1-én Garamszentbenedeken tartotta évi rendes közgyűlését, melyen egyhangúlag elfogadta és a tekintetes országos kath. tanügyi tanáshoz felterjeszteni határozta a következő indítványt: «1. Mondja ki a közgyűlés, hogy a kath. néptanítók által 1904. évben megtartott országos nagygyűlésén a tanítók nyugdíjügyében hozott határozatokat egész terjedelmében fentartja, magáénak vallja, hogy: 2. Felkérendő az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács, miszerint illetékes helyeken kitartóan kérvényezze a nyugdíjtörvénynek mielőbbi módosítását, hogy: 3. Amíg a kivánatos siker biztosítva nincs, ez ügyet állandóan napirenden tartani sziveskedjék, hogy: 4. Hasonló eljárásra buzdítani törekedjék az ország összes tanítói egyesületeit». Midőn a határozat értelmében ezen indítványt van szerencsénk tisztelettel betervezni, vagyunk Léva, 1908. okt. 15. kiváló tisztelettel: *Báthy* László elnök, *Ghimessy* János jegyző.

Tanítogyűlés. A *nagyszombatei* róm. kath. népnevelők egyesülete folyó hó 14-én tartotta *Nagyszombatban* a volt polgári lövőház termében rendes évi közgyűlését. Reggel 9 órákor a székesegyházban szentmise volt, melyet *Lovász* Antal kanonok vezett. A tagok testileg vettek részt az isteni tiszteleten. Tíz órákor *Báthy* Lajos esperes tanfelügyelő az egyet elnöke rövid beszéddel üdvözölte a megjelenteket, kiknek sorában láttuk dr. *Halmos* Ignác, *Marcis* Gyula kanonokot, több esperest, plébánost és káplánt s közel százötven tanítót. A gyűlést megnyitotta *Jedlicska* Pál prelátus érseki helynök. Az egyet diszelnöke kiindulva *X. Pius* pápa jelmondatából: «Omnia instaurare in Christo», markans vonásokkal esetelte a keresztény szellem jótékony hatását a család, állam s társadalomban; egyedül ez képes megoldani korunk problémáit, csak ez boldogíthatja az egyén szellemi és lelki életét s a szociális mozgalmaknak ez egyedüli helyes irányítója. A viharos tetszéssel fogadott s a lelkek mélyén szántott beszéd után a tagok lelkesen elénekelték a pápai hymnust. *Báthy* Lajos egyházi elnök megköszönve ó méltóságának szép beszédét, azt az «Értesítő» részére közzététel végett elkéri. Az elnök felolvasta értekezését a felnőttek oktatásáról. Az ismétlőiskolában főleg most, télen át tanítsunk szorgalmasan heti öt órán át; a

gazdasági iskolában alkalmaztassanak külön szakértő tanítók, nagyobb községekben s uradalmakban állítsunk mintagazdaságokat és szerezzünk be szövetkezeti alapon gépeket: a felnőtteknél nagy buzgalommal karoljuk fel saját érdekünkben, tekintettel az új választói reformra, az analfabéták tanítását. Előadása helyesléssel találkozott. *Zelliger* Alajos érseki titkár előterjesztette az évi számadásokat. «A magyar nyelv sikeres tanításának módszere a vegyesajkú népi iskolában» kötelező dolgozatra 20 korona jutalmat kapott *Volánszky* Győző nagybresztoványi kántortanító; *Kovácsics* Miklós felső-korompai és *Méry* Imre nagymácsédi kántortanítók díjeséretet arattak. «A madárvédelem»-ről künfő s 10-10 koronával jutalmazott munkákat készítettek *Hody* Béla modori igazgató-tanító és *Méry* Imre. «A kath. egyház jótékony befolyása a nevelésre» *Jedlicska* Pál praelátus 3 es. és kir. arany jutalmában részesült *Toller* Imre predmerci kántor főtanító, *Lahvicska* Márton alsó-korompai kántortanító lelkesen ajánlotta az országos kath. tanítói segélyalap felkarolását. A tagok keserűen panaszkodtak, hogy az alap kezelősége mostohán bánik vidékünkkel: azért inkább hajlandók megakotni a saját egyleti segélyalapot vagy az életbiztosítási ügyelet partolni. *Volánszky* Győző nagybresztoványi kántorfőtanító részletesen kifejtette felolvasásában a másájkú népi iskolákban érvényesítendő tantervet, meghatározván az egyes tárgyak terjedelmét s főleg a magyar nyelvnek sikeres tanítására szolgáló helyes módszert. Fokozatos s értelmes tanítás vezet egyedül célhoz. *Szikora* Ferenc világi elnök leköszönvén, helye a jövő évi közgyűlésen lesz betöltve. Dr. *Perger* Kálmán nagyszombati főszolgabíró és *Józan* István szolgabíró a tanítói kar iránt tanúsított meleg érdeklődése s ügyeinek mindenkor meleg és jóakaró felkarolásáért az egyesület tiszteletbeli tagjaivá választattak. A gyűlés a Szózat eléneklésével véget ért.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalóságilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

A Tanítók Évkönyve sikerét mi sem bizonyíthatja jobban annál, minthogy a megjelenése óta eltelt néhány hét alatt **nyolcezer példányban kelt el.** A 10.000 példányos kiadásból így most már csak mintegy kétezer példány van készletben, miért is a Tanítók Évkönyvének még birtokában nem levő kartársaink jól teszik, ha minél előbb beszerzik ezt a néptanítói dolgokban elsőrangú kalauzt.

Felnőtt analfabéták tanítása. Szomorú tény az, hogy Magyarországon igen nagy az írni-olvasni nem tudók száma. E szám mintegy két millióra rug és nincs oly helysége hazánknak, melyben ilyenek bőven ne fordulnának elő. Hogy jóformán egy lépést sem tehet már önállóan az írás és olvasás tudást nélkülöző ember, ahhoz kétség sem férhet. Sőt még azon legkisebb polgári jogokból is kizárja őket, amit a rég óhajtott jogegyenlőségtől várt a nép, mert az több mint bizonyos, hogy pl. most a választói jog kiterjesztésénél, illetve szabályozásánál e jogban semmi esetre nem részesülnek azok, kik különben választói jogosultsággal bírnának, de írni és olvasni nem tudnak. A néptanítói karra vár amaz égető szükséglet pótlása, hogy a felnőtt analfabéták mihamar, mindenestre még az új választói jog

életbe
sás i
ezirán
nagy
István
ábécé
debbé
hama
felnő
irány
tabét
kező
ABC
Hang
ges
4. K
lépes
V
Társu
egyik
vári
terv
után
legin
nitás
dek
hetju
akara
vezér
anya
alapa
munk
jegye
felöl
kezel
iroda
eme
A
az eg
tusná
a po
kiadv
a jó
amel
csak
veszi
a tá
Edes
ház
tartá
leron
tarta
tak a
tönk
Az e
társu
Tükö
tetsz
nyon
meg
a Sz
harc
ket:
szén
tek,
való
mint
magy
tünő
daipa
mely
nagy
pünk
vel,
külön
Ezek
magu
man

életbelépése előtt birtokába juthassanak az írás és olvasás ismereteinek. Az egész országban megindult már ez irányban a tevékenység s eredményességére bizonyára nagy hatással lesznek a használt kézikönyvek. A Szent-István-Társulat kiadásában már többféle oly új módszerű ábécéskönyv jelent meg, melyek segítségével a legrövidebb idő alatt megtanul olvasni a gyermek, mennyivel hamarabb tehát a fokozottabb értelmi erővel rendelkező felnőt. Minthogy mostanában számosan fordultak ez irányban kérdéssel a Társulathoz, itt ajánljuk az analabéták gyors és könnyű megoktatására alkalmas következő kézikönyveket: 1. **Dreisziger Ferenc**: *Új magyar ABC és Olvasókönyv*, ára 40 fillér. — 2. **Klinda Karoly**: *Hangutánzó ABC és Olvasókönyv*, ára 56 fillér. — 3. **Öveges Wiemann**: *Hangutánzó ABC*, ára 50 fillér. — 4. **Koródy Miklós**: *Az írás és olvasás útkaiba bevezető képes ABC és olvasókönyv*, ára 50 fillér.

Vezérkönyv az énektanításhoz. A Szent-István-Társulat *Tanítók Évkönyve* cím alatt kiadott kötetének egyik legértékesebb része **Lanzeritsch Antal**, székesfehérvári tanító énektanítási vezérkönyve. Miután az új tanszert a népiskola III. osztályában főképen a hangjegy után való énekeltetést követeli, e munkának módszere leginkább arra törekszik, hogy a kotta szerinti énektanításhoz szolgáljon útmutatással. Dícséretre méltó szándék és törekvés, mert az énektanítást csakis úgy emelhetjük ki eddigi mostoha sorsából, ha a tanító köteles akarattal, jó szándékkal, módszeresen, teljesen tájékozott vezérkönyv segíti, támogatja. Támogassa pedig a tananyag világos megjelölésével, helyes tammenetével és alapos módszerével. **Lanzeritsch Antal** eme pályanyertes munkája e tekintetben a leghelyesebb uton jár. A hangjegyes énektanítás első fokának anyagát heti órákra felosztva és módszeresen tárgyalva adja az énektanító kezébe. A szakbírálatok szerint a hazai zenepedagógiai irodalomban használhatóság tekintetében páratlanul álló eme vezérkönyvet a legmelegebben ajánljuk. Ára 1 kor.

A Szent István-Társulat népies partoló tagsága az egyszerű emberek ezreit akarja visszahódítani Krisztusnak, a hazafiságnak, a józan és becsületes életnek, a polgári erényeknek. A haszon reménye nélkül, egyéb kiadványainak üzleti hasznát hozva áldozatul, évről-évre a jó könyvek olyan kis kollekcióját dobja a könyvpiacra, amelyért irigyelnek bennünket még az e téren ugyan csak elől haladó német katolikusok is. Mindazon könyvecskék, amelyeket eddig küldött népies partoló tagjainak a társulat, színe-java voltak a magyar irodalomnak. Édes hazánk viszontagságos multját, az anyaszentegyház szenvedéseit és diadalát, az előítéletek és babonák lerontását s gazdasági dolgokban való jó tanácsokat tartalmazták. A szép és jó életre neveltek s megtanítottak a tudomány eredményeire. Most ismét kopogtat ajtónkon hasznos könyvecskéivel a Szent-István-Társulat. Az előbbi évek gyönyörű kiadványaihoz nem méltatlan társakat kínál. *Naptára* most is elsőrendű, az *Új Kis Tükör III. része* illő folytatása az egész országban nagy tetszéssel fogadott két elsőnek. A *kis gazda tanácsadója* nyomán haszon, pengő arany vagy ropogó bankó tölti meg a jó tanácsokat megfogadó gazdáknak erszényét, a *Szentek élete* pedig lelki haszonnal lát el; a közélet harcaiban megbecsülhetetlen szívóssággal övezi lelkünket: megmutatja, hogy a szentek és mártírok mennyit szenvedtek és áldoztak, mennyit dolgoztak, mennyit tűrték, csak hogy meg ne szegjék a hithez, az elvekhez való ragaszkodásnak szent kötelességét. Egyik jobb könyv, mint a másik. S a nyelvük perdülő, mentes az új hirlapimagyarság esetlő-botló esetlenségétől. A szellemük kitűnő, kiállításuk pedig a legjobb, amire a magyar nyomdaipar egyáltalában képes. Aruk a szokásos két korona, mely összeg csak részben fedezi az ezen kiadványokkal nagy áldozatot hozó társulat költségeit. Aki gondol népünk boldogításával, egészséges, okos szellemi vezetésével, a robbantó ideák szárazra vetésével, azt nem kell külön kérnünk e könyvecskék ajánlására és terjesztésére. Ezek magukat ajánlják, mi meg terjesztésükkel szintén magunknak szerzünk érdemeket a keresztény restauráció munkájában.

A Szent-István-Társulat rendes tagjainak figyelmébe. A Szent-István-Társulat tudomására hozza rendes tagjainak, hogy a folyó évi tagilletmények szétküldését *november hó második felében fogja teljesíteni*, az akkorra megjelenő nagy képes karácsonyi könyvjegy-évkével egyetemben.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

A magyar kath. tanítók hódoló felirata X. Pius pápa Öszentsegéhez. A magyarországi kath. tanítók országos bizottsága augusztusi közgyűlésével kapcsolatosan díszes ünnepélyt rendezett X. Pius pápa Öszentsegének jubileuma alkalmából és kimondotta, hogy a diszgyűlésből hódoló feliratot terjeszt a magyar kath. tanítóság nevében Öszentsege trónusa elé. A díszes, művészi kivitelű album elkészült s azt **Zichy Gyula** gróf, pécsi püspök öméltsága, mint az Országos Bizottság és a Kath. Tanügyi Tanács védő-elnöke a napokban küldte el Rómába, hogy a magyar kath. tanítóság hódolata Öszentsege trónusa elé jusson.

Jubileum. Mult hó 29 én ünnepelte **Ikrényi Mihály** gerencséri esperes plébános áldozópapságának 40 éves jubileumát. Tíz óraker kezdődött a szentmise, mely alatt a kerületi tanítók **Volánszky Győző** vezetésével kiváló szakértelemmel énekeltek négyes karban latin énekeket. Evangélium után **Peczko Antal** esperes tanfelügyelő lelkes szentbeszédet mondott a papi méltóságról, ájtatosságra s hazafiságra buzdítván a hallgatókat. Szentmise végén *Te Deum*ot intonált a jubiláns. A szépen feldíszített iskolában következett a küldöttiségek tisztelgése. A kerületi papság nevében **Peczko Antal** esperes üdvözölte a jubiláns és szeretete jeleül díszes ezüst asztali keresztet adott át. A teljes számban megjelent tanítók nevében értékes aranytollat nyújtott át **Volánszky Győző** az ünnepeltnek, ki 1904—1907. évig a kerület szeretettől környezett *tanfelügyelője* volt. **Gerencsér** és **Modorfalva** községek **Boreczky József** körjegyző vezetésével gyönyörű misekönyvet és kézi feszületet adtak át. **Dr. Hollosics József** a kegyuraság, **dr. Perger Kálmán** főbíró a járás s egy leányka a Mária-gyülekezet üdvözlését tolmácsolták. Nagy hatást keltett ő Eminenciájának, **Vasary** Kolos bibornoknak levele és távirata, melyben a jubilálót és a papságot üdvözölte.

Egy tanító ünneplése. A kisboldogasszonyi és nagymartoni espereskerületek egyesített tanítói köre f. hó 8-án ünnepelte meg szeretett elnökének, **Payrich József** selegszántói főtanítónak 25 éves tanítói jubileumát. Mely alkalmat a kör tagjai felhasználván, hogy szeretetüket és tiszteletüket a derék kartárs és elnök iránt kimutassák a jubiláns nevére, tanügyi céra 200 koronás alapítványt adtak össze, melyet föntjelzett napon ünnepélyes diszgyűléssel kapcsolatban át is adtak. A gyűlés következőleg folyt le: 9 $\frac{1}{2}$ órára egybegyűltek a kör egyházi s világi tagjai, a jubilánsnak tisztelői **Szabár Simon** esperes-plébános vendégszerető házában. Onnan sorakozva az iskolásgyermekekkel, nemzeti zászló elővittele mellett indultak az iskolához s úgy kísérték a jubilánszt az ünnepélyes istentiszteletre, mely alatt a gyermekek s kartársak magyar egyházi énekeket zengtek. Mise után ünnepélyes *«Te Deum»* volt. Ez után átvonultak az iskolába. Itt **Köller Rezső** kisboldogasszonyi igazgató-tanító mondotta az ünnepi beszédet, melyben a jubilánszt mindnyajunknak példaképül állítva föl, szeretetteljes szavakkal adta át az alapról szóló takarékkönyvecskét. Nyomban **Kovács Zsigmond** ker. esp. tanfelügyelő ünneplő szép szavakban a jubilánszt és fel-

olvassa az egyházmegyei főtanfolyam leiratát, melyet az ünnepeltnek átnyújt. Az egyesületi jegyző pedig felolvassa a kir. tanfelügyelő üdvözlő levelét. Erre a jubiléus meghatva az igaz szívből jövő szeretetből, könynyezve mond köszönetet kartársainak s mindazoknak, kik neki a mai örömnapot szereztek s az alaphoz 100 koronát hozzaesatol. — Majd *Pénczes* körjegyző s a községi elöljáróság a község, *Szabár* Simon esp-plébános pedig az iskolaszék nevében üdvözlők a jubiléust, aki a megemlékezésért köszönetet mond. Erre az ünnepelt kartárs-tanulói vonultak fel és szép magyar beszédben üdvözölték szeretett tanítójukat, — atyjukat. A jubiléus az Isten, haza, szülők s elöljárók iránt való szeretetre buzdítva tanulót, megköszöni igazán kedves, szívhez szóló üdvözlésüket és az átnyújtott esokrot. A «Szózat» eléneklésével véget ért a megható ünnepély.

Hazaellenes tanító. Aradról jelentik: *Popovics* Demeter kuvini tanítót a magyarság ellen való izgatás miatt a közigazgatási bizottság pénzbírsággal sújtotta. A kultuszminiszter, a kihez az ügy felebbezés folytán került, arról értesítette az alispánt, hogy *Popovics* tanítót állásának elvesztésére ítélte.

Új katolikus egyesület. A *balatoni római katolikus ifjúsági egyesület* alapszabályait a m. kir. belügyminiszter 1908. évi 118.683. szám alatt lattamozta.

Gazdasági és háziipari tanfolyamok. A komáromi vármegyei Gazdasági Egyesület a földmíveléstügyi minisztertől nagyobb összegű állami segélyt kapott téli gazdasági és háziipari tanfolyamok létesítésére. A nyert állami segélyből az egyesület három hónapra terjedőleg tíz bencs részére gazdasági tanfolyamot rendez. Tatan az egyesület szőlőtelepen. Ezenkívül az egyesület december és január hónapokban népies gazdasági előadásokat fog rendezni.

Mennyit költenek az államok a hadseregre és az iskolákra. Érdekes statisztikai számítást közöl egy francia lap arról, hogy az európai nagyobb államok milyen összegeket áldoznak egyrészt a fegyveres erő föntartására, másrészt pedig a közműveltség terjesztésére, az iskolákra. Az egyes költségvetésekből az említett lap kiszámította azokat az összegeket, amelyeket az illető állam egy-egy polgára adójából egyfelől hadügyi, másfelől oktatásügyi célokra fizet. Angliában hadseregre minden ember 25 frankot, iskolára 6 frankot költ; Franciaországban hadseregre 24, iskolára 5; Németország hadseregre 18, iskolára 7; Dánia hadseregre 11, iskolára 3; Görögország hadseregre 10, iskolára 2; Itália hadseregre 9, iskolára 1; Svédország hadseregre 9, iskolára 4; Ausztria és Magyarország hadseregre 9, iskolára 2; Románia hadseregre 9, iskolára 5; Norvégia hadseregre 8, iskolára 4; Belgium hadseregre 8, iskolára 5; Svájc hadseregre 8, iskolára 15 frankot áldoz fejenként. A kimutatásból kitűnik, hogy az arány a legrosszabb az olaszoknál, akik iskolára csak tíz százalékát költhetik annak, amit a hadseregre költeni kénytelenek, bizonyára a nagyhatalmi dicsőség érdekében. Franciaország, Anglia és mi következünk a sorban, mint ahol a közoktatásügyi kiadások a hadügyi kiadások huszon-egy-huszonnégy százalékát teszik. Németországban negyven százalékra emelkedik az arányszám, Norvégiában és Belgiumban a hatvan százalékot éri el és végül Svájcban az iskolára éppen kétszer annyi jut, mint a katonaságra.

Halálozás. *Klostermaier* János, csepeli római katolikus kántortanító e hó 19-én élete ötvennyolcadik évében Csepelen meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Kiváncsi. A kért tankönyv *nincs engedélyezve kath. iskolák számára* s így nem használható. — **T. J.** Még érvényben van a régi intézkedés. — **K. F.** A díjlevel értékeinek megfelelően megválthatja. — **F. Gy.** Készséggel támogatjuk. — **P. M.** Köszönet az értesítésért. — **H. J.** Köszönet. Szívesen látjuk, sőt örömmel üdvözljük munkatársaink sorában. — **M. A.** Igen aktuális kérdésről ír. Felhasználjuk. — **A. K.** Az *Országos kath. magyar iskolaezred központi irodája Budapest. VIII. Szentkirályi utca 28. szám* alatt van: ügyvivő elnöke dr. *Giessen* Sándor apátkanonok, orsz. képviselő. — **H. J.** A kath. polgári leányiskolákban is csak a Szent István Társulat által kiadott hivatalos jegyzékbe fölvetett és a nagyméltóságú püspöki kar nevében az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács könyvvizsgáló bizottsága által engedélyezett tankönyvek használhatók.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késelelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A nagykosztolányi (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettük *október 29-ére* delután. Lakása áll: két szoba, zart konyha, egy kamra, pince, istálló, egy ölből Jövedelme terményekben, szántó-föld, stóla és készpénzben 928 kor., 1000 koronához hiányzó 72 kor. úgy mint a korpóteket az állam fizeti. Tannyelv tót-magyar. A kellőleg fölszerelt folyamodványok a nagykosztolányi iskolaszéki elnökséghez címezve, u. p. Nagykosztolány, nyújtandók be, állás azonnal elfoglalandó. *Hoenigh Ferenc* plébános iskolaszéki elnök. 559 1—1

Köpösi (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állomás betöltendő. Javadalom: lakás; három hold szántó-föld 90 kor. 12 ürméter tűzifa 72 kor. házbérmegváltás 140 kor., szolgálmányok 80 kor., ismétlő iskola 40 kor., tanítói fizetés 450 kor., alapítványok 11 kor., stóla 100 kor., offertoriumokból 12 kor., harangzós 150 kor. tannyelv magyar. Tóul tudó előnyben részesül. A folyamodványok oklevéllel *október 31-ig Liglay József* elnökhöz beküldendők. 555 1—1

Path pusztai iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme 800 kor. készpénz, buza és kukorica 192 kor. értékben, 16 köbméter fa, ebből az iskolát fűteni tartozik. 708 □ öl föld lakása végében. Folyamodványok *Czencsik János* izsai (Komárom m.) plébánoshoz *október 27-ig* küldendők. 548 1—1

A nagymagyari róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: butorozott szoba fűtéssel és 1000 kor. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *október 31-ig Leszkay Sándor* esperstanfelügyelőhöz Nagymagyarra (Pozsony m.) küldendők. 565 1—1

A százdi (Hontm.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása 6 hold 891 négyszögöl szántó-föld, 1212 négyszögöl kaszálórét, 984 négyszögöl kert: 12 ürméter dorong tűzifa, 849 hektoliter buza, 102 hektoliter borpénzben 20 korona, földmunkát végzik a hívek, értéke 120 korona, tandíj a mindennapi tankötelesek után 54 korona, az ismétlő iskoláért 40 korona, egyházi segélyből 11 korona 60 fillér, stóla-jövedelem 24 korona, 1000 koronára való fizetési kiegészítés kérvényezve. Ezen javadalmazásért megkívántatik Százdán a kántori teendők teljesítése. Lakása két padlózott szoba, konyha, kamara, istálló. Pályázati kérvények *november 26-ig* a demendi (Hontm.) plébániahivatalra címezve küldendők. Választás és kántorpróba

november 27-én délelőtt 10 órakor. Az állás azonnal elfoglalható. *Pokorny István* deméndi (Hontm.) plébános. 571 1—1

Egri érseki megye.

Csokva Ományi kántortanítói állomásra *nov. 5-re* pályázat hirdettek. Jövedelme párbérből. 200 véka rozs, vagy megváltva 600 kor., 80 kor., párbér pénz, községtől 76 kor., tűzifaért 130 kor., tandíjból 190 kor. Egerből 84 kor., kérvényezve 200 kor. államsegély fizetés kiegészítés. Szabályozott stóla és búcsuzatató. Kétszobás lakás, kert 8 köblös prima szántóföld a lakás mellett, egyszekér széna. Az iskolát a tankötelesek fűtik. A megválasztott köteles lesz magát az iskolaszék és egyházhatalóság által jóváhagyott díjlevél és jegyzőkönyv rendelkezéseihez alkalmazni. Felszerelt kérvények: *Makra Péter* plébános címére küldendők. Posta és vasút: Sata (Borsod megye) 550 1—1

Győri püspöki megye.

A **káptalanvisi** róm. kath. osztálytanítói állásra *október 30-ig* pályázat hirdettek. Javadalom: 1000 kor. butorozott szoba fűtéssel. Választás október 31-én személyes megjelenés előnyös, állás azonnal elfoglalható. *Papp Antal* iskolaszéki elnök. u. p. Zsira (Sopron m.) 561 1—1

A **réczenyi** (Sopron m.) róm. kath. iskolaszék a harmadik osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás államsegéllyel 1000 kor., butorozott szoba és 20 kor. kertiletmény. Német nyelv szükséges. Férfitanítók a kántorságban való segédkezés miatt előnyben részesülnek. Folyamodások *október 30-ig* az iskolaszékhez címzendők. *Réczenyi, u. p. Lakompak. Limpp János*, plébános iskolaszéki elnök. 553 1—1

A **rábahidvégi** kath. iskolához *október 29-ig* osztálytanító kerestetik. Jövedelem 800 korona és lakás. *Iskolaszék.*

Kalocsai érseki megye.

Ada nagyközség (Bács m.) róm. kath. iskolaszéke a *Csizdi féle* szállási tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom a községtől, mint iskolafentartótól: 1. az 1097. évi XXVII. t. c. értelmében 760 kor. készpénz havi előleges részletekben, továbbá ugyancsak a fent hivatkozott cikk alapján bárhol töltött tanítói szolgálat után a törvényes korpótlék; 2. három kerületi lánca szántóföld adómentes használati joga helyett 180 kor. váltásdíj, negyedévi előleges részletekben; 3. az adai 4946. sz. betétben 8906 hrsz. alatt fölvetett lakházban kétszobás lakás, melléképületekkel, 207 ööl kert használati joga; 4. 160 kor. évi fűtési átalány, melyből 100 kor. a tanterem fűtésére és frószerekre, 60 kor. a tanítói lakás fűtésére esik. 5. iskolaterem ablakainak üvegváltásáért évi 5 kor. átalány. A megválasztott köteles a bácsiszavidéki róm. kath. tanítóegylet, valamint a kalocsai tanítói nyugdíjintézet tagjává lenni. Ismétlőiskolát minden díj nélkül köteles vezetni. Kellő okmányokkal felszerelt és az adai róm. kath. iskolaszékre címzett kérvény főt. *Blázek Lajos* ker. esperes úrhoz Bácsföldvárra *nov. 2-ig* küldendő. Az állás azonnal elfoglalható. *Latky József* plébános, iskolaszéki elnök, *Kovács Ferenc* iskolaszéki jegyző. 568 1—1

Kassai egyházmegye.

A **badrogkisfaludi** tanítói állásra *október 28-ra* pályázatot hirdettek. Díjazása: a néptől 400 kor., tanulmányi alaptól 200 kor., államsegély 138 kor. Kis kert, egy hold szántóföld, két hold rét, rendes lakás. *Breth Gyula* esperes-plébános Badrogkeresztur (Zemplén m.) 549 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Szilágy-Récesei róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: tisztességes lakás, az egyházmegyei főpénztárból 600 korona, 1/4 hold kertnek használata. Államsegély ezután kérelmezhetik. Csakis okleveles pályázók vétetnek figyelembe, kik kellően felszerelt okmányaikat *Eszes Béla* lelkész, mint iskolaszéki elnökhöz (Kraszna, Szilágy megye) *október hó 29-ig* bezárólag beküldik. 552 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Mocsonok (Nyitra m.) katolikus népiskolájához egy osztálytanítói állásra *november hó 7-ig* pályázat hirdettek. Fizetése: 700 kor. a hitközségtől, 300 kor. államsegély címén. Tannyelv magyartól. Orgonálásban jártasak előnyben részesülnek. Személyes megjelenés nem szükséges. Pályázatok az iskolaszéki elnök címére, Mocsonokra küldendők. 545 2—2

Barossházán (Trencsén m.) megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: természetbeni lakás, két szoba, egy konyha, egy kamra, gazdasági épületek, az iskolánál, egy pince és magtár. Készpénzfizetés a községtől 346 kor. Stóla megváltva 48 kor. Temetési búcsuzatatóért nagykoruaknál 5 kor. 20 fillér, kiskorúaknál 3 korona 20 fillér, 10 évi átlag szerint évi 300 kor. Roskoványi-féle alaphól nem állandó jellegű 50 korona. Kluch féle alaphól 21 korona. Templompénztárból 12 korona. Mindennapi misepénz 40 filléjjével 120 kor. Az évi offerákból, sátorünnep, temetések, rozsafüzérátotások alkalmával körülbelül 50 kor. 16 pozsonyi mérő elsőosztályú szántóföld, két első osztályú 155 ööl rét iskola mellett két konyhaker 85 ööl, hasznélvezete 3 ööl tűzifa, 1/2 telek után szabad erdőhasznélvezet. Gergőfalva fiókközségtől 84 kéve és 29 mérce buza. Beresztény fiókközségtől 84 kéve buza. Törzsfizetéshez az államsegély kieszközlése folyamatban van. Választás *október 29.* mely ideig folyamodványok címre küldendők. *Pápay Endre* esp. plébános, elnök. 560 1—1

A **boronási** (plébánia Kosárfalva, Trencsén m.) újonnan szervezett róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés a hitközségtől évi 50 kor. fizetés kiegészítés az államtól 950 kor. korpótlék az államtól, fületmény 24 kor. új lakás. Pályázhat tóttal értő ferítanító. A választás napja *november hó 5. d. e. 10 órakor.* Az iskolaszék. *Mendl Ignác* plébános. 562 1—2

Felsőtölgyesi róm. kath. népiskolai tanítói állásra pályázat hirdettek. — Javadalmazása 1000 korona. Pályázati kérvények *Diera Ignác* isksz. elnök címére *folgyó hó 27-ig* betérjesztendők. 569 1—1

Felsőtölgyesi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása 1000 korona fizetés, 136 korona faátalány és stólajövedelem. — Pályázati kérvények *Diera Ignác* isksz. elnök címére *folgyó hó 27-ig* betérjesztendők. 570 1—1

Pannonhalmi főapátság.

Az aszófői (Zala m.) plébániához tartozó **Örvényes** hitközségi kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása lakáson, kerten kívül körülbelül 760 kor. Államsegély biztosítva. Tanítás nyelve magyar, istentisztelet nyelve német. Németül tudók elsőseg. Választás *okt. 30-án* 9 órakor. Személyes jelenlét szükséges. A megválasztott állását *nov. 8-án* köteles elfoglalni és azt iskolaév befejezte előtt nem hagyhatja el. Aszófői plébános. 564 1—1

Pécsi egyházmegye.

A pécsi székesegyházi káptalan darócihalmai iskolai gondnoksága a nyugdíjazás folytán megüresedett **darócihalmai** tanítói állásra pályázatot hirdet, a tanító fizetés az uradalomtól: 1. Készpénzben évnegyedenkénti részle-

tekben 300 kor. 2. 12 mm. buza értéke 15 koronájával 180 kor. 3. 11 mm. kétszeres értéke 12 koronájával 132 kor. 4. 4 mm. árpa értéke 8 koronájával 32 kor. 5. 12 mm. esőves kukorica értéke 7 koronájával 84 kor. 6. 24 úrköbmeter kemény hasábfu 35 korona 84 korona. 7. 6 szekér széna értéke 30 koronájával 180 kor. 8. 2 hold szántóföld tiszta jövedelme á 50 kor. 100 kor. 9. 3 drh. öreg növendék szarvasmarha nyári legeltetésének értéke á 15 kor. 90 kor. összesen: 1382 kor. Pályázati határidő *november hó 1.* Kötelmei a mindennapi iskolások oktatásán kívül az ismétlő (gazdasági) iskolát is vezetni. Az egyházmegyei hatóság 1513/1908. sz. rendelete értelmében köteles a pécs egyházmegyei római kath. tanítóegyesületbe, mint rendes tag belépni és az egyesület alapszabályainak magát mindenben alávetni. Mivel pedig Paróciáimán templom is van, melyben minden vasár- és ünnepnap isteni tisztelet tartatik, a pályázó köteles a kántori teendőkhöz való jártasságát is igazolni. Stóla nincs. A folyamodványok az iskolai gondnoksághoz, Pécs, Káplán-utca 4. intézendők. 554 1-1

Rozsnyói püspöki megye.

Baracza (Gömör m.) Anyaegyházam kántortanítói állomásra *nov. 4-én* pályázatot hirdetek. Jövedelme tandíj, készpénz, föld, és terményekben, az 1893. évi összeírás szerint: 800 kor. *Iskolaszék.* u. p. Gömörfüge. 551 1-1

A divenyoroszi (Nógrád m.) római kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme 1000 korona havi részletekben. Stóla circa 200 korona, 32 méter tűzifa. Új tanterem, új három szobás lakás. A kántori teendők tótul végezteknek. Jeles hang és személyes megjelenés kívántatik. Folyamodványok kelően felszerelve az iskolaszék címére *október 31-ig* elfogadtatnak. Választás október 31-én reggel 9 órakor. Az állás azonnal elfoglalandó. U. á.: Krivány-Gyetta. *Iskolaszék.* 556 1-1

Szepesi püspöki megye.

A szepesmindszenti római kath. segédkantortanítói állomásra *nov. 6-ára* pályázat hirdettetik. Javadalma 800 kor. A tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok *Laczkó József* esperes-tanfolygólóhoz Zsigra, p. Szepesvárja intézendők. 558 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

A pásztorházai (Vas m.) római kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: lakás két nagy szoba, konyha, pince, gazdasági épületekkel és kert: 500 kor. készpénz a hitközség pénztárából, 11 kat. hold föld bérbe adva 350 kor., 736 kg. buza 140 kor., 931 kg. rozs 150 kor. 29 1/2 m. tűzifa házhoz szállítva 160 kor., kántori 150 kor. Kötelessége a III-VI. osztály vezetése, ismétlősök oktatása fölvaltva, a kántori teendők elvégzése és a harangozásról való gondoskodás. Tan nyelv magyar, segédnyelv horvát. Pályázati határidő *november 1. d. e. 12-11 óra*, ekkor a választás. Személyes megjelenés. *Jandrisevits Péter* iskolaszéki elnök. 557 1-1

Pályázat a felsőújlaki kántortanítói állásra *nov. 7-ig* 1000 kor. államségélyes készpénzfizetés. Szép kényelmes lakás. Mindennapiak és ismétlősök oktatása, orgonálás, vasár- és ünnepnapon a hívekkel a Rózsafüzérima elvégzése, Nyelv magyar és német, okmányok alulírottához küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. Kukmér (Vas m.) *Gartner József* plébános iskolaszéki elnök. 563 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Az adándi római kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: Hitközségtől 100 korona, államségély 900 korona. Egy butorozott szoba,

250 négyszögöl kert. Szükség esetén a kántort helyettesíteni tartozik. Választás *nov. 3.* Személyes megjelenés ajánlatos. Állás rögtön elfoglalandó. *Schmidt Antal*, iskolaszéki elnök. 567 1-1

Beke. Karácsonyi pásztorjáték. Irta és zenéjét szerelte *Szabó János* főtanító Udvard (Komárom megye). 12 férfi, 5 nő szereplő. Iskolások, ifjúsági egyletek számára. Előadási jog 10 példány: portómentesen küldve 2 korona. Legcélszerűbb postautalványon rendelni. Kapható a szerzőnél. 525 3-3

Alkalmi vétel. Az Egerben megjelenő «Népiskola Tanúgy» 1881-től 1908-ig megjelent évfolyamai eladók. Népevelőnél tudakolható. 512 1-1

Orgona-harmoniumokat
mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA
Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s lelkészeknek különös szíveskedésmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Eredeti «ZIMMERMANN»-féle zenekari-, solo- és mester-
HEGEDÜK ÉS GORDONKÁK.
1. számú árjegyzék ingyen.

Magyarország és Ausztria számára egyedüli képviselő

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Ezen vonóhangszereket kizárólag a ZIMMERMANN-fele műteremből szállított megrendelőimnek, ezek tehát nem tévesztendők össze a cseh tömeghangszerekkel, vagy egyéb kevésbé értékes gyártmányokkal. Lelkészeknek és tanítóknak solo-hegedűket 100 K-án felül részletfizetésre is szállítok.

A legelsőrangú, legújabb légszívó-szerkezetű házi, iskolai és templomi

HARMONIUMOK
legjobbnek elismert beszerzési forrása az országban.
3. számú árjegyzék ingyen.

